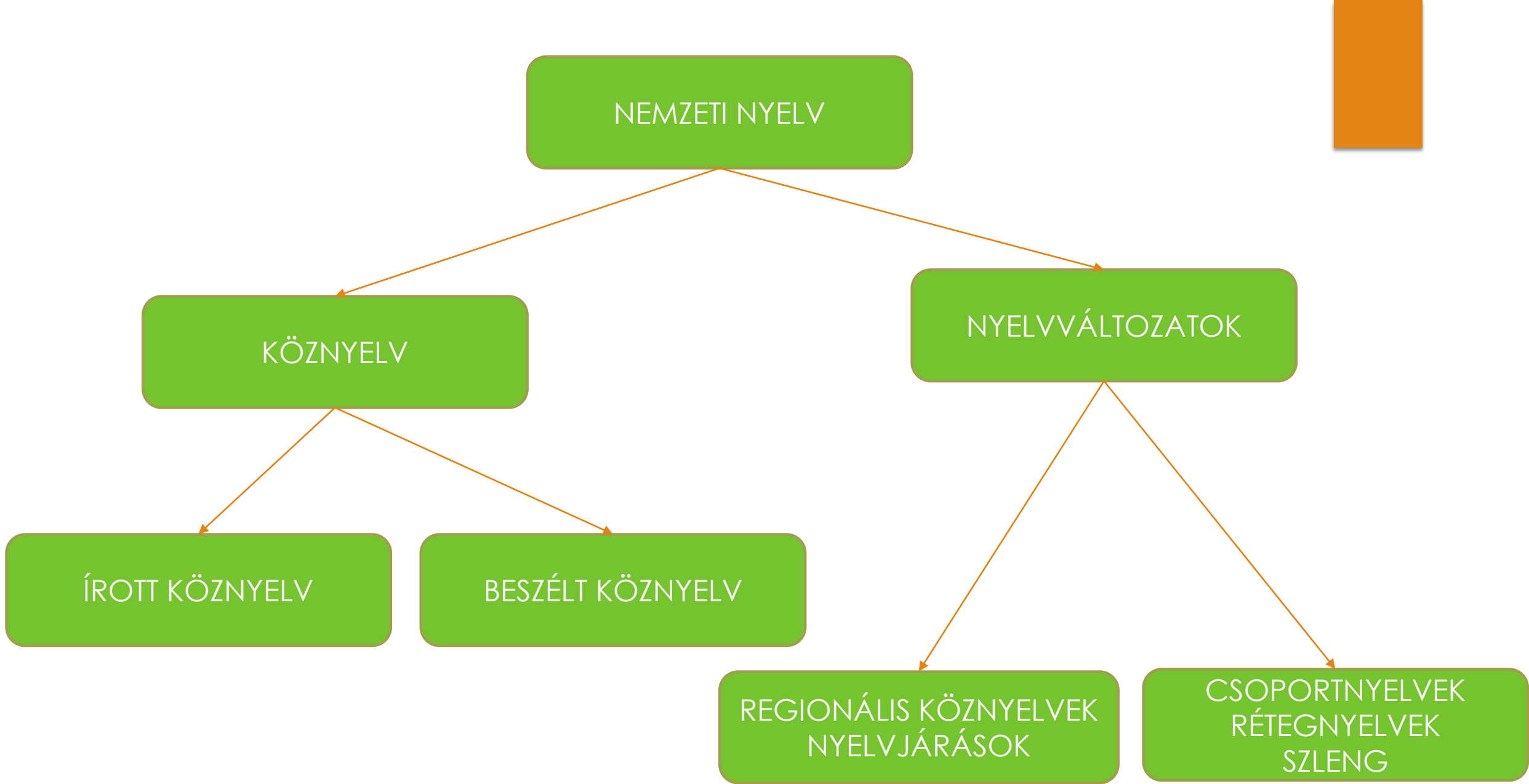

A mai magyar nyelv rétegzettsége: a nyelvváltozatok

KÁVAI BÓZSÓ ILDIKÓ

A KÖZNYELV

- ▶ A mai magyar nyelvterület egészen használt egységesnek tekinthető nyelvváltozat. Kialakulását az írásbeliség megjelenése és különböző társadalmi változások tették szükségessé.

ÍROTT KÖZNYELV

- ✓ újságokban

Irodalmi nyelv

- ✓ regények
- ✓ költemények

BESZÉLT KÖZNYELV

- ✓ iskolákban
- ✓ bemondók
- ✓ műsorvezetők

NYELVVÁLTOZATOK

nyelvjárások

- ✓ törökbúza
- ✓ pityóka

- ✓ csalány
- ✓ embör, kík

- ✓ Köznyelvtől eltérő területi változatok
- ✓ A nyelvterület egy-egy részére jellemzők
- ✓ Szókészleteti és hangtani
- ✓ Olykor alaktani és mondattani sajátosságai is vannak

Nyelvjárási régiók

Nyelvjárások nagyobb területi egységei

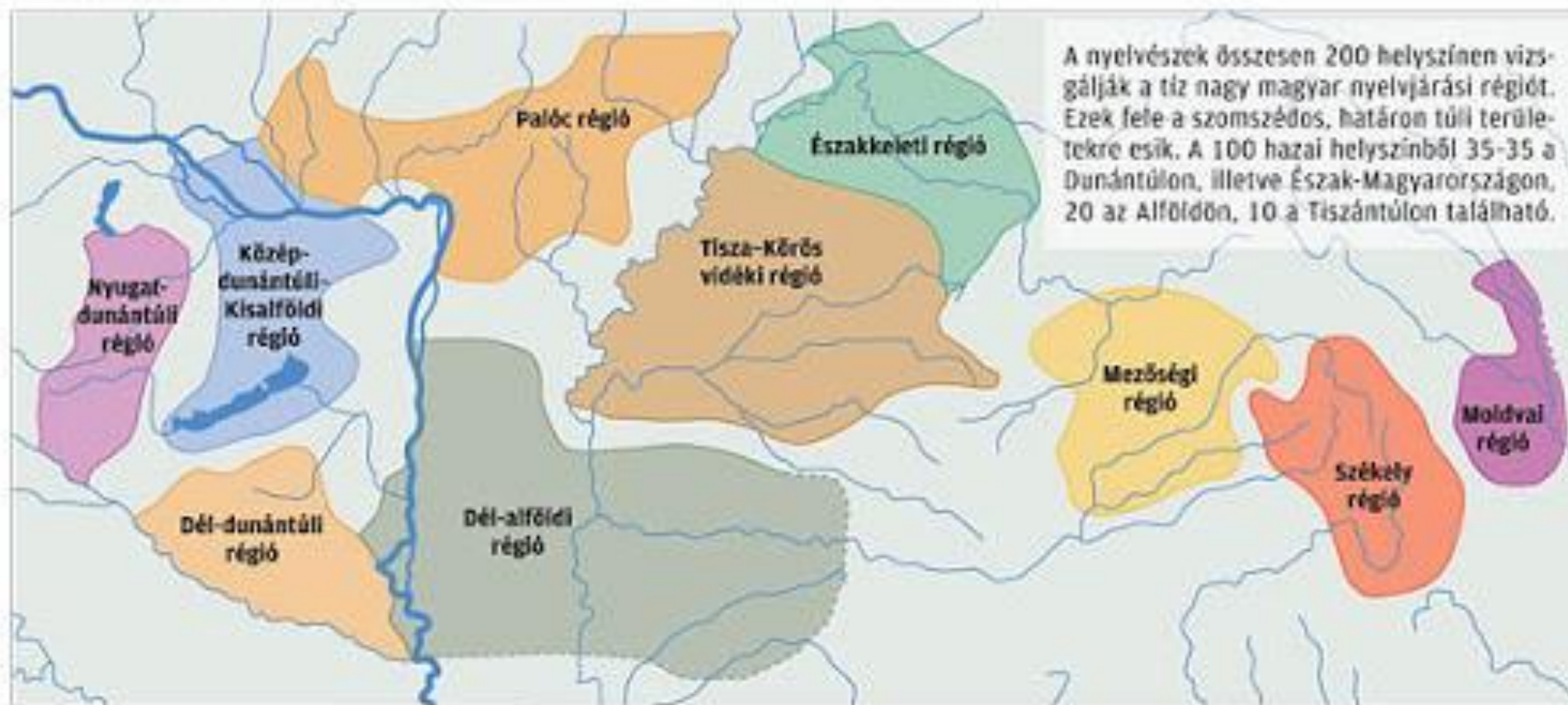
nyelvjárásszigetek

- ✓ bácskertesi (kupuszinai)
- ✓ torontálvásárhelyi (debelyacsbai)

Eltérő nyelvjárást beszél, mint a környező települések és a tágabb vidék lakossága

NYELVJÁRÁSI RÉGIÓK

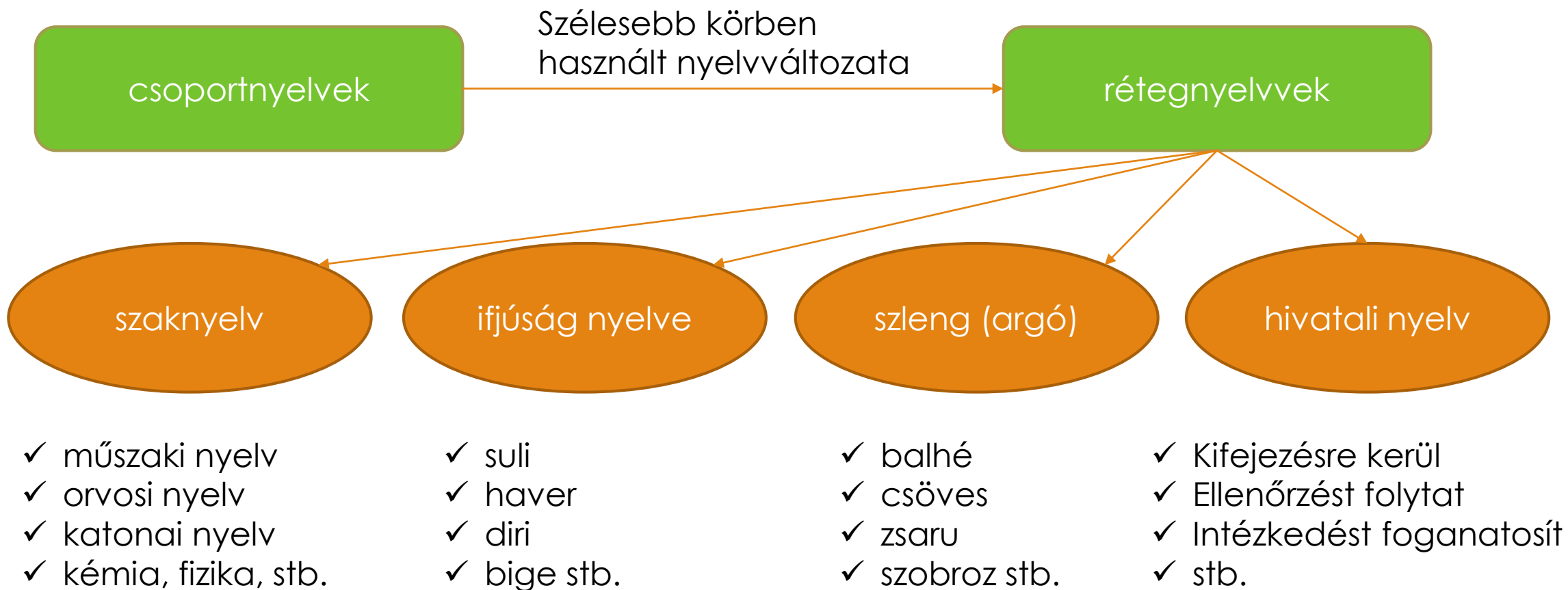
A mai magyar nyelvjárásterületek

A nyelvészek összesen 200 helyszínen vizsgálják a tíz nagy magyar nyelvjárási régiót. Ezek fele a szomszédos, határon túli területekre esik. A 100 hazai helyszínből 35-35 a Dunántúlon, illetve Észak-Magyarországon, 20 az Alföldön, 10 a Tiszántúlon található.

Forrás: MTA / Népszabadság-grafika

NYELVVÁLTOZATOK

Feladatok:

Gyakorló nyelvtan 159. oldal 2. feladat

▶ Kösd össze a párjával!

A köznyelv
szókészlete

A nyelvjárás
szókészlete

Az ifjúsági nyelv
szókészlete

kúdús, sűttojás, bornyú, borbél, vejkó,
pallás, üng

sirály(remek), karó(egyes), öregszivar
(idős férfi), pasi (fiú), cuki (szép)
lökhárító(fenek)

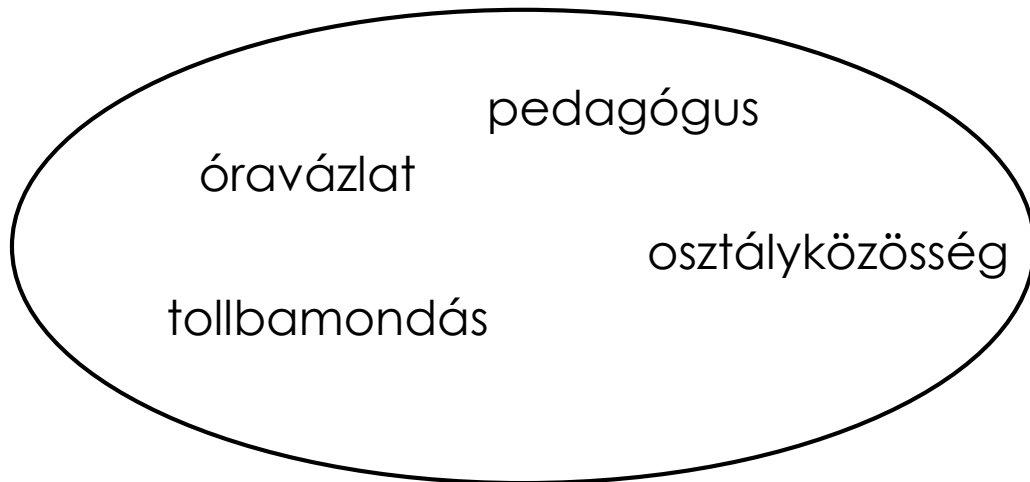
koldus, rántotta, borjú, borbély, vő,
padlás, ing

Feladatok:

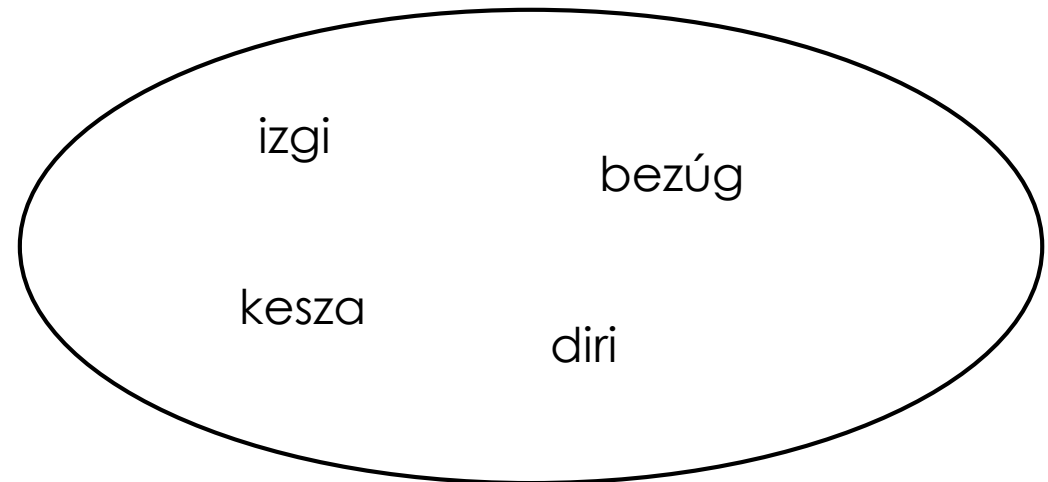
Gyakorló nyelvtan 159. oldal 3. feladat

- ▶ Csoportosítsd az alábbi csoportnyelvi és rétegnyelvi szavakat!
 - ▶ *pedagógus, óravázlat, izgi, kesza, osztályközösségi, bezúg, tollbamondás, diri*

Csoportnyelv szókészlete:

Rétegnyelv szókészlete:

Feladatok:

Gyakorló nyelvtan 160. oldal 4. feladat

- ▶ Mely nyelvváltozat jellemzi az alábbi szövegeket? Kösd össze a nyelvváltozatot a megfelelő kifejezési formával!

irodalmi nyelv

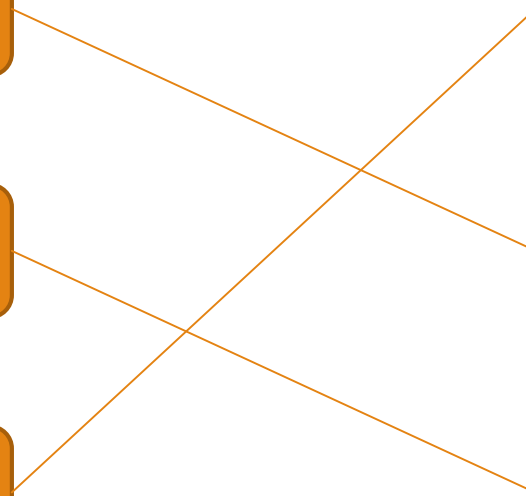
tankönyv, szakcikk

sajtónyelv

regény, novella

tudományos nyelv

riport, interjú

Házi feladat – szorgalmi 😊

- ▶ Feladatgyűjtemény magyar nyelvből – záróvizsgára
- ▶ 109., 110., 111., 113.,
- ▶ 249., 250., 251.,
- ▶ 408., 409.

Linkgyűjtemény

- ▶ https://prezi.com/p/bt1d_zipe6fi/nyelvjarasok/
- ▶ <https://prezi.com/un3jfmwucx3f/nyelvjarasok/>
- ▶ https://regi.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_536_MagyarNyelv/ch18s02.html

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!